

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ
ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ХДАК
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
ПОЛЬСЬКЕ ТОВАРИСТВО НАУК

**КУЛЬТУРОЛОГІЯ ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ:
ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ**

**CULTURAL STUDIES AND SOCIAL COMMUNICATIONS:
INNOVATION STRATEGIES OF DEVELOPMENT**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(20–21 листопада 2025 року)**

**PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
(November 20–21, 2025)**

У 2 частинах

Частина 2

Харків, ХДАК, 2025

позиція — символ метафоричної боротьби й тріумфу. Це вираження засобами тіла хореографічної пари конфлікту між силою і красою, волею і підпорядкуванням. Така позиція є продовженням іспанської культури честі, мужності, емоційної витримки. На відміну від полонезу з його урочистою вертикаллю чи пасадоблю з динамічним проявом сили, постуральна позиція в танго — вияв діалогу двох індивідів, в якому важливі внутрішнє напруження та щирість контакту. У квікстепі ж навпаки — постуральна орієнтація тіла втілює свободу та легкість, гру життєвої енергії. На противагу урочистому полонезу чи пристрасному танго, у квікстепі через постуральну позицію передається радість від спільної комунікації. Постуральна положення тіла під час виконання віденського вальсу — це втілення гармонії, довіри, духовної та соціальної єдності. Мова тіла відображає шляхетність старовинних європейських балів і глибинну поезію руху. Тіло не демонструє силу чи пристрасть — воно говорить мовою плавності, гідності й взаємного ритму.

Ще одним елементом прояву маршової енергії в бальних танцях є прогресія, адже в процесі хореографічного номеру проявляється постійна динаміка руху. Це своєрідний символ ходи вперед, розвитку і подолання перешкод (наприклад, ковзання по паркету). На відміну від статичних танців у бальній хореографії, енергія маршу завжди прагне до експансії та перемоги духу над інерцією.

Отже, святкова енергія маршу трансформується через європейські бальні танці з командної дисципліни на елегантну, парну гармонію. Через принципи єдності та піднесення духу, бальна хореографія представляє марш не як примусову колективну ходу, а як урочистий, спільний, елегантний та піднесений рух двох індивідів, які в унісон крокують по паркету.

Н. Росенко

СОЦІАЛЬНІ МЕДІА ЯК ПРОСТІР ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ТА РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

N. Rosenko

SOCIAL MEDIA AS A SPACE FOR THE POPULARIZATION AND DEVELOPMENT OF CHOREOGRAPHIC ART

У добу цифровізації соціальні медіа стали ефективним засобом комунікації, що активно впливає на розвиток і сприйняття хореографічного мистецтва. Танцювальна культура дедалі частіше виходить за межі сцени, перетворюючись на інтерактивний простір у TikTok, Instagram, YouTube, де формуються нові естетика руху й спосіб самовираження митців. З одного боку, це сприяє популяризації танцю, розширенню аудиторії та доступності хореографічної освіти через онлайн-курси, відеоуроки й майстер-класи. З іншого — виникають ризики поверхневості, комерціалізації та втрати глибини художнього змісту.

Проблема полягає у визначенні балансу між інноваційними можливостями соціальних медіа та збереженням мистецької автентичності. У віртуальному просторі хореографія стає частиною швидкоплинного контенту, де головним є ефектність і візуальна привабливість, а не змістовна чи естетична цінність. Це породжує суперечність між культуротворчим потенціалом танцю й його спрощенням до форми масової розваги.

Інноваційні технології суттєво змінюють хореографічне мистецтво, надаючи танцю інтерактивності та залучаючи глядача до співтворчості. Сьогодні хореографія виступає не лише як вид сценічного мистецтва, а й як соціокультурне явище, що активно розвивається в цифровому просторі. Медіаплатформи охоплюють аудиторію, значно ширшу за межі традиційних театрів, а цифрові ресурси відкривають нові форми представлення танцю. Соціальні мережі задовольняють потребу людини в спілкуванні та самоідентифікації, створюючи умови для культурного обміну. YouTube, Instagram і TikTok стали майданчиками для демонстрації творчості, поширення нових стилів та співпраці митців по всьому світу. Особливу роль відіграють тематичні ресурси Dance Chanell TV і Dance Network TV, які транслюють шоу, документальні фільми й майстер-класи про хореографію. Завдяки скринданс-культурі традиційний танець інтегрується в масову культуру, формуючи нові моделі глядацької взаємодії та сприяючи активному обміну творчим досвідом.

У сучасній професійній освіті цифрові медіа відіграють ключову роль у викладанні хореографії, забезпечуючи широкий доступ до навчальних ресурсів, стимулюючи зацікавленість і залученість здобувачів освіти. Використання інтерактивних технологій надає можливість адаптувати навчання до індивідуальних потреб і розвивати самостійність у засвоєнні матеріалу. Українські ЗВО формують двокомпонентне освітнє середовище, поєднуючи міжнародні онлайн-ресурси з власними напрацюваннями, що підсилює інформаційний потенціал закладів.

Під час вивчення фахових дисциплін студенти не лише опановують теоретичні знання, а й реалізують себе у творчій діяльності, здобуваючи професійні навички вже в процесі навчання. Глобалізаційні процеси зумовили активне впровадження майстер-класів, тренінгів і вебінарів за участі відомих хореографів світу, що сприяє обміну досвідом та розширенню професійного кругозору.

В умовах дистанційної освіти основними інструментами навчання стали Zoom, Google Meet і Microsoft Teams. Moodle забезпечує взаємодію викладачів і студентів, дозволяючи опрацьовувати лекції, завдання й практичні матеріали онлайн. Google Workspace спрощує комунікацію через Meet і Drive, підтримуючи індивідуальні освітні траєкторії. Такі цифрові рішення стимулюють творчу активність, підвищують мотивацію й ефективність освітнього процесу. Водночас важливо, щоб викладачі були готові інтегрувати національні культурні традиції у цифровий формат, осучаснюючи класичні танцювальні форми без втрати їхньої автентичності.

Разом із позитивними аспектами цифровізації існують і певні виклики. Популяризація танцю в соціальних медіа нерідко супроводжується спрощенням форм, акцентом на ефектність і швидкоплинність контенту, що може призводити до втрати глибини художнього змісту та зменшення уваги до професійної майстерності. Ця суперечність ставить перед хореографами та педагогами завдання знайти баланс між ефективним використанням цифрових ресурсів та збереженням автентичності танцювальної культури. Питання культурної цінності і художньої глибини стає особливо актуальним у контексті глобалізації, коли локальні традиції можуть губитися серед масового онлайн-контенту.

Таким чином, сучасна хореографія, інтегрована в цифровий простір, демонструє синергію традиційних мистецьких цінностей і інноваційних технологій. Соціальні медіа та онлайн-платформи виступають не лише каналом популяризації танцю, а

й інструментом культурного обміну, професійного розвитку, формування нових моделей комунікації між митцем і глядачем. Ефективне використання цифрових ресурсів у поєднанні з педагогічними практиками та збереженням національних традицій забезпечує комплексний розвиток хореографічного мистецтва, сприяє підвищенню його доступності й популярності та формує сучасний культурний простір, у якому танець виконує роль не лише естетичного явища, а й засобу соціальної комунікації, творчої самореалізації та міжкультурного діалогу.

А. Сафронова

ХУДОЖНІ, ФІЛОСОФСЬКО-ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОБРАЗУ В БАЛЕТНОМУ МИСТЕЦТВІ

A. Safronova

ARTISTIC, PHILOSOPHICAL-PSYCHOLOGICAL AND HISTORICAL ASPECTS OF THE TRANSFORMATION OF THE IMAGE IN BALLET ART

Трансформація образу — одна з ключових категорій хореографічного мистецтва, що відображає процес перевтілення внутрішніх або зовнішніх якостей героя протягом сценічної дії. Цей процес формує динаміку розвитку сюжету та є важливим показником рівня драматургічної досконалості балету.

Попри очевидну значущість теми, вона залишається недостатньо розробленою в хореології. Саме вивчення трансформації образу дозволяє простежити еволюцію хореографічної мови, визначити тенденції розвитку художніх поглядів і виявити світоглядні та національні цінності, закладені в мистецькій традиції.

У більшості досліджень проблема розкриття образу базується на окремих аспектах: історичне переосмислення персонажу спостерігається в праці Л. Вишотравка, архетипне перетворення образів розглядають Д. Дегтяр, Є. Коваленко, О. Плахотнюк та ін.; комплексне дослідження різних балетних образів подано в низці публікацій таких авторів, як К. Бортник, В. Захарова, О. Мерлянова, Н. Семенова, О. Чепалов, Є. Щербак тощо.

Трансформація балетного образу — це структурно-композиційна та психологічна категорія, що відображає еволюцію персонажа в межах танцювальної дії, виражену через пластику, музику й драматургічну логіку. Вона є рушійною силою сценічного розвитку, показником зрілості балетної драматургії та індикатором національного стилю в хореографії. З іншого боку, у балетах різних епох — від романтизму до експресіонізму — прийом трансформації образу набуває нових сенсів. Якщо в класичній традиції трансформація означала моральне очищення (наприклад, через кохання або самопожертву), то в сучасній хореографії вона стає способом осмислення духовної свободи людини.

Існує декілька ключових засобів, що забезпечують розвиток сценічного образу: хореографічно-сценографічні (хореографічний текст, пластика, міміка, музика, світло, костюм); історичні (реакції персонажа на плин подій); психологічні (зміни персонажа під впливом рефлексій); історико-культурні імпульси (впливи побуту, народних епох, традицій); взаємодія образів (контраст/подібність, рух/статичність, світло/темрява — через призму дії); герой як символ (втілення певної ідеї — жертви, любові, відродження).